Ինչպե՞սխուսափելդիմորդներիկողմիցհաճախթույլտրվողսխալներից (ելնելով ԵՄ-ի և միջսահմանայինհամագործակցությանայլծրագրերիփորձից)

Նախքանդիմում-հայտիձևըլրացնելը խնդրումենքծանոթանալայսփաստաթղթին: Ձերդիմում-հայտերը քնարկվելու և գնահատվելուենՆիրականացնող(Պայմանավորվող)մարմնիևարտաքինգնահատողներիկողմից: Գնահատումըտեղի է ունենալուերկուփուլով՝ i) վարչական և համապատասխանությանստուգում, և ii) դիմումհայտիորակիգնահատում:

! ! Եթեգնահատմանգործընթացիորևէփուլումպարզվի, որդիմում-հայտիորևէբաղադրիչ (դիմորդը, դիմորդիգործընկեր(ներ)ըկամառաջարկվողծրագրիմիջոցառումները) չիհամապատասխանումդիմորդներիուղեցույցումշարադրվածհամապատասխանությանչափորոշիչներին, ապամիայնայդհիմքովդիմում-հայտըկարողէմերժվել:

1- ԻՆՓՈՒԼԸկամ**ՎԱՐՉԱԿԱՆ**և**ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆՍՏՈՒԳՈՒՄՆ**անցնելուհամար հավաստիացեք, որՁերկողմիցներկայացվածդիմում-հայտըբավարարումէբոլոր**ՎԱՐՉԱԿԱՆ**պահանջներին, մասնավորապես, որ

1. օգտագործելեքդիմում-հայտիճիշտձևը,
2. լրացրել եք դիմորդի հայտարարագիրը,
3. դիմում-հայտըթարգմանելեքանգլերեն,
4. ներկայացվողփաթեթիմեջներառվածենդիմում-հայտինպահանջվողմյուսփաստաթղթերիբնօրինակներըևպահանջվողպատճենները,
5. ներկայացվողփաթեթիմեջներառելեքդիմումհայտիէլեկտրոնայինտարբերակը(CDսկավառակով)՝մեկֆայլով, որընույնուցամբհամապատասխանումէդիմում-հայտիտպագիրտարբերակին,
6. դիմում-հայտըամբողջովինլրացրելեք, ստորագրելեքևկնքել, ներկայացվող փաթեթի մեջներառելեքդիմում-հայտերիփաթեթիմասկազմող՝յուրաքանչյուրդիմորդգործընկերկազմակերպությանկողմիցստորագրվածգործընկերությանհամաձայնագիրը/ մանդատը,
7. ներկայացվողփաթեթիմեջներառելեքծրագրիբյուջեն՝լրացվածհամապատասխանձևաթղթիմեջևբոլորհաշվարկներըկատարվածեվրոյով, կարևորէհավաստիանալ, որբյուջեումկատարվածհաշվարկներըթվաբանորենճիշտեն(սխալներիցխուսափելուհամարէքսելիֆայլերումօգտագործեքֆորմուլաներ), բոլորհաշվարկներընշվածենառավելագույնըերկուտասնորդականնիշերով (օրինակ՝ 580,97 այլոչ՝ 580,975) և բյուջեումներառվածչենանթույլատրելիծախսեր:
8. ներկայացվողփաթեթիմեջներառվածէտրամաբանականկառուցվածքը՝ լրացվածհամապատասխանձևաթղթիմեջ:

Խնդրումենքնաևհավաստիանալ, որ

- դիմում-հայտըներկայացրելեքմինչևսահմանվածվերջնաժամկետը,
- դիմում-հայտիստուգաթերթիկումնշվածբոլորպահանջներըբավարարվածեն,
- դիմում-հայտիբաժիններիհերթականությունըճշտորենպահպանվածէ,
- դիմում-հայտիբոլորբաժիններըլրացվածեն,
- բոլորփաստաթղթերըդրվածենծրարիմեջ, առանձինծրարովուղարկվածհավելյալփաստաթղթերըկգրանցվենորպեսառան

ծինդիմում-հայտ` գրանցմանայլհամարով,

- փոստովուղարկելուդեպքումծրարիվրանշվածենայն տվյալները, որոնքնշվածենդիմորդներիուղեցույցում,
- դիմում-հայտը, հավելվածները, և/կամմյուսփաստաթղթերըկնքվածենևստորագրվածլիազորվածանձիկողմից, խնդրումենքիիշել, որֆաքսովկամէլ-փոստովուղարկվածդիմում-հայտերըչենընդունվելու,
- դիմում-հայտիմեջառաջատարդիմորդիկոնտակտայինտվյալներըճիշտեն, հատկապես`հասցեն, էլ-փոստիհասցեներըևհեռախոսահամարները:

<u>ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ</u>ստուգումանցնելուհամարհավաստիացեք, որ

1. Դիմում-հայտիստուգաթերթիկըլրացվածէհավուրպատշաճի:
2. ՁերկազմակերպությունըբավարարումէՄասXXX-ումշարադրվածհամապատասխանությանչափորոշիչները:
3. Ձերգործընկեր(ներ)ըբավարարումենՄասXXX-ումշարադրվածհամապատասխանությանչափորոշիչները:
4. Ձեզփոխկապակցվածմարմին(ներ)ը, եթեայդպիսիքառկաեն, բավարարումենՄասXXX-ումշարադրվածհամապատասխանությանչափորոշիչները:
5. Առաջատարդիմորդըևգործընկերդիմորդկազմակերպություններըտեղակայվածենծ րագրիմեջներառվածշրջաններում:
6. Դիմորդներիուղեցույցումնշվածպահանջներին համապատասխանում են ստորևնշվածներկայացման ենթակա փաստաթղթերը`
   - դիմորդներիկանոնադրությունները,
   - դիմորդներիևնրանցփոխկապացվածանձ(եր)իկանոնադրությունները
   - դիմորդիարտաքինաուդիտիհաշվետվությունը(եթեայդպիսինառկաէևպետքէնե րկայացվի)
   - իրավաբանական անձի ձևաթուղթը (եթե պետք է ներկայացվի), որըլրացվածէհավուրպատշաճի և ստորագրված է դիմորդների կողմից`կցված աջակցող մյուս փաստաթղթերին,
   - ֆինանսական նույնականացման ձևը (եթե պետք է ներկայացվի),
   - դիմորդների վերջին ֆինանսական հաշիվների պատճենները (եթե պետք է ներկայացվի):

!! Միայն ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ստուգումը անցնելուց հետ կարող է դիմում-հայտը անցնել ՈՐԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ:

2-ՐԴ ՓՈՒԼ: ԴԻՄՈՒՄ-ՀԱՅՏԻ ՈՐԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Դիմում-հայտերի` ներառյալ ներկայացված բյուջեի և դիմորդների/փոխկապակցված մարմինների կարողությունների որակը, կգնահատվեն ըստ դիմորդներիուղեցույցի մեջ ներառված գնահատմանաղյուսակիչափորոշիչների: Գնահատմանչափորոշիչներըերկուխմբիենբաժանվում` ընտրությանևդրամաշնորհիտրամադրմանչափորոշիչներ:

<u>Ընտրությանչափորոշիչները</u>օգնումենգնահատելուդիմորդ(ներ)իևնրան(ց) փոխկապակցվածմարմն(եր)իգործառնականկարողություններըևդիմորդիֆինանսականկ արողությունները` հավաստիանալու, որվերջիններս

- կայունևբավարարֆինանսավորմանաղբյուրներունեն, որոնցշնորհիվծրագրիիրականացմանողջընթացքումկկարողանանգործունեությու նծավալելևիրենցֆինանսականներդրումնունենալ ծրագրիմեջ,

- առաջարկվողծրագիրըբարեհաջողիրականացնելուհամարկառավարմանբավարար կարողություններևիմտություններունեն, սավերաբերվումէնանդիմորդներինփոխկապակցվածբոլորմարմիններին:

<u>Դրամաշնորհիտրամադրմանչափորոշիչները</u>օգնումենգնահատելդիմում-հայտիորակըառաջարկվողծրագրինպատակներինգերակայություններիտեսանկյունիցևդր ամաշնորհներտրամադրելայնծրագրերի իրականացման համար, որոնքառավելարդյունավետկլինենուկապահովենդիմում-հայտերներկայացնելուհայտարարությանմեջշարադրվածնպատակներիիրականացումը: Դրանքօգնումենընտրելայնդիմում-հայտերը, որոնքիրապեսհամապատասխանումենՊայմանավորվողմարմնինպատակներինևգերակայություններին: Դրանք վերաբերվում ենծրագրերիարդիականությանը, դրանցհամապատասխանությանըդիմում-հայտերներկայացնելուհայտարարությանպահանջներին, նախատեսվողգործողություններիորակին, ակնկալվողազդեցությանը, արդյունքներիշարունակականությանըևբյուջեի ծախսարդյունավետությանը:

Ընտրությանչափորոշիչներ

1. Ֆինանսականևգործառնականկարողություններ

1.1 Դիմորդներըևնրանցփոխկապակցվածմարմինները(եթե այդպիսիք առկա են) ունե՞ն արդյոք ծրագրի կառավարման բավարար փորձ:

1.2 Դիմորդներըևնրանցփոխկապակցվածմարմինները(եթե այդպիսիք առկա են) ունե՞ն արդյոք բավարար տեխնիկական գիտելիքներ (մասնավորապեսայնհիմնահարցերիվերաբերյալ, որոնցլուծմաննուղղվածէառաջարկվողծրագիրը):

1.3 Դիմորդներըևնրանցփոխկապակցվածմարմինները(եթե այդպիսիք առկա են) ունե՞ն արդյոք կառավարման բավարար կարողություն (ներառյալաշխատակազմը, սարքավորումներըևբյուջեկառավարելուհմտությունները):

1.4 Դիմորդներըևնրանցփոխկապակցվածմարմինները(եթե այդպիսիք առկա են) ունե՞նարդյոքֆինանսավորմանկայունևբավարարաղբյուրներ:

!! Հիշեք

Դիմորդների և նրանց փոխկապակցված մարմ(ներ)ի (եթե այդպիսիք առկա են) գնահատման ժամանակ կարևոր է հավաստիանալ, որ

- դիմորդները և նրանց փոխկապակցված մարմինները ծրագրիկառավարմանբավարարփորձ ունեն,
- դիմորդները և նրանց փոխկապակցված մարմինները բավարարտեխնիկականգիտելիքներ և փորձառություն ունեն այն հիմնահարցերի վերաբերյալ, որոնց լուծմանն ուղղված է առաջարկվող ծրագիրը,
- դիմորդները և նրանց փոխկապակցված մարմինները կառավարմանբավարար կարողություններ ունեն,
- դիմորդները և նրանց փոխկապակցված մարմինները կայուն և բավարար ֆինանսավորման աղբյուրներ ունեն:

2. Ծրագրիհամապատասխանությունը

2.1 Որքանո՞վէառաջարկվողծրագիրըհամապատասխանումդիմում-հայտերներկայացնելուհայտարարությանմեջսահմանվածնպատակներինևգերակայություններին:

2.2 Որքանո՞վէառաջարկվողծրագիրըհամապատասխանումթիրախպետության(ների) առանձնահատուկկարիքներին(ներառյալԵՄայլ նախաձեռնություններիհետսիներգիանևնմանօրինակ ծրագրերի կրկնօրինակումիցխուսափելը):

2.3 Որքանո՞վենհստակսահմանվածևռազմավարականտեսանկյունիցճիշտընտրվածառաջարկվողծրագրիշահառուները, թիրախխմբերը:

Արդյո՞քնրանցկարիքներըհստակսահմանվածենևարդյո՞քծրագիրըհավուրպատշաճիէլուծելուայդկ արիքները:

2.4 Արդյո՞քառաջարկվողծրագիրըմիջսահմանայինբնույթունի(օրինակ՝ բավարարումէառնվազնհետևյալերկուչափորոշիչներին(1) համատեղմշակում, (2) համատեղիրականացում, (3)միասնականաշխատակազմ, (4) համատեղֆինանսավորում)):

ՏԱՐԱԾՎԱԾ ՍԽԱԼՆԵՐ

- Առաջարկվող ծրագիրը չի համապատասխանում ընտրված նպատակին և գերակայության(ներին)ը: Ծրագրի նպատակը չի համապատասխանում Տարածքային զարգացման ծրագրի նպատակին և գերակայություններին:
- Առաջարկվող ծրագիրը և դրանում ներառված միջոցառումները չեն համապատասխանում նկարագրված հիմնախնդիրներին: Ծրագիրն իր մեջ չի պարունակում բարձրացված հարցերի պատասխանները և ուղղված չէ ծրագրում ներառված շրջանների թիրախ խմբերի կարիքների լուծմանը:
- Առաջարկվող ծրագրում նկարագրված հիմնախնդիր(ներ)ը իրականում գոյություն չունեն և հիմնավորված չեն համապատասխան ուսումնասիրություններով/վերլուծական զեկույցներով կամ վիճակագրական տվյալներով:
- Թիրախ խմբերի և շահառուների կարքիներն իրական չեն և լավ նկարագրված չէ, թե ինչպես է առաջարկվող ծրագիրը նպաստելու շահառուների վիճակի բարելավմանը/ առկա հիմնախնդիրների լուծմանը:
- Ծրագրի միջսահմանային ազդեցությունը պետք է ուժեղ լինի, այն յուրաքանչյուր դիմում-հայտի կարևորագույն բաղադրիչն է, որի գնահատումն էլ կարող է որոշիչ լինել դրամաշնորհի տրամադրման վերաբերյալ վերջնական որոշման ընդունման ժամանակ:

Դրամաշնորհի տրամադրման չափորոշիչներ

3. Ծրագրի արդյունավետությունը և իրագործելիությունը

3.1 Արդյո՞ք առաջարկվող միջոցառումները պրակտիկ են ու համապատասխանու՞մ են արդյոք սահմանված նպատակներին և ակնկալվող արդյունքներին:

3.2 Արդյո՞ք միջոցառումներիծրագիրըհստակէևիրատեսական:

3.3 Արդյո՞ք ծրագրիառաջարկիմեջներառվածենծրագրիարդյունքներիստուգելիցուցիչներ: Արդյո՞ք նախատեսվում է ծրագրի գնահատում իրականացնել:

3.4 Արդյո՞ք դիմորդ(ներ)ի և նրանց փոխկապակցված մարմինների (եթե այդպիսիք առկա են) ներգրավվածությունը և մասնակցությունը ծրագրում բավարար մակարդակի է:

ՏԱՐԱԾՎԱԾ ՍԽԱԼՆԵՐ

- Միջոցառումները չեն համապատասխանում ակնկալվող արդյունքներին:
- Արդյունքները չեն բխում սահմանված նպատակներից:
- Միջոցառումների ծրագիրը իրատեսական չէ (օրինակ՝ միջոցառումների մեծ մասը պլանավորված է միևնույն ժամանակահատվածում, ժամանակ նախատեսած չէ տենդերների կազմակերպման համար, և այլն):
- Նկարագրված չէ, թե ինչպես է կառավարվելու ծրագիրը, դիմում-հայտում ներկայացված չեն առաջարկվող ծրագրի մոնիտորինգի համակարգը և գնահատման միջոցառումները:
- Սահմանված չեն չափման հստակ ցուցիչներ:
- Միջոցառումների ծրագիրը հստակ չէ և չի համապատասխանում ծրագրի առաջարկում նկարագրված միջոցառումներին:
- Առաջարկվող չափման ցուցիչներն իրատեսական չեն:
- Դիմորդների գործընկերությունն ուժեղ չէ, և սակավաթիվ փաստեր են վկայում այն մասին, որ ծրագիրը
  - մշակվել է համատեղ ջանքերով՝ գործընկերները պետք է համագործակցեն

սկզբից ևեթ, այն պահից երբ գոյացել է ծրագրի առաջարկ մշակելու գաղափարը,
- իրականացվելու է համատեղ ջանքերով՝ առաջարկվող ծրագրով նախատեսված միջոցառումները պետք է իրականացվեն համագործակցաբար, պատասխանատվությունների ու հանձնառությունների բաժանումը պետք է հավասարակշռված բնույթ կրի,
- միասնական աշխատակազմ ունի՝ գործընկեր յուրաքանչյուր կազմակերպության մասնագետները պետք է համագործակցեն ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում՝ առանց անտեղի կրկնօրինակելու միմյանց գործառույթները,
- համաֆինանսավորվելու է՝ ծրագիրն ունի ծախսերի և գործընկերների ֆինանսական ներդրումների հավասարակշռված բաժանում:

4. Ծրագրի շարունակականությունը

4.1 Արդյո՞ք ծրագիրըշոշափելիազդեցությունէունենալուիր թիրախխմբերիվրա:

4.2 Ծրագիրըկրկնօրինակվելուհնարավորությունկունենա՞արդյոք (ներառյալ ծրագրի հիմնական միջոցառումները և ծրագրի միջոցառումների մասին տեղեկատվության տարածումը):

4.3 Որքանո՞վենշարունակականծրագրիակնկալվողարդյունքները՝

- ֆինանսականառումով *(ինչպե՞ս են ֆինանսավորվելու ծրագրի միջոցառումները այն բանից հետո, երբ ԵՄ ֆինանսավորումը դադարի);*
- ինստիտուցիոնալառումով*(արդյո՞ք ծրագրիիրականացմանավարտինստեղծվածկլի նենայնպիսիկառույցներ/մեխանիզմներ, որոնքկապահովենծրագրիշարունակականությունըհետագայում; ծրագրիարդյունքներինկատմամբտեղացիներիմոտկառաջանա՞ արդյոք«սեփական ատիրոջզգացում»);*
- քաղաքականությանմակարդակում (եթեկիրառելիէ) *(ծրագիրնի՞ նչկառուցվածքայինազդեցությունկունենա՝ արդյո՞ք արդյունքումկբարելավվիօրենսդրությունը, վարքագծիկանոնները, կմշակվեննորմեթոդներևայլն);*
- շրջակամիջավայրիառումով(եթեկիրառելիէ) *(արդյո՞ք ծրագիրըդրականկամբացասականազդեցությունկունենաշրջակամիջավայրիվրա):*

ՏԱՐԱԾՎԱԾ ՍԽԱԼՆԵՐ

- Հստակ սահմանված չէ ազդեցությունը թիրախ խմբերի վրա, ինչպես նաև առաջարկվող ծրագրի հաղորդակցության ռազմավարությունը:
- Առաջարկվող ծրագրի շրջանակներում նախատեսվող միջսահմանային համագործակցությունը չի նպաստելու վեր հանված հիմնախնդիների լուծմանը, երբ հիմնախնդիրը միջսահմանային բնույթ ունի, սակայն իրավիճակը տեղերում չի կարող բարելավվել տեղական մակարդակում յուրաքանչյուր գործընկեր կազմակերպության գործադրած ջանքերի արդյունքում:
- Հետագայում ծրագրի կրկնօրինակվելու հնարավորությունները սահմանափակ են:
- Ակնկալվող արդյունքների կայունությունը բավարար հիմնավորված չէ:

5. Բյուջեն և ծրագրի ծախսարդյունավետությունը

5.1 Արդյո՞քբոլորմիջոցառումներըմանրամասնարտացոլվածենբյուջեիմեջ:

5.2 Նախատեսվող ծախսերի և ակնկալվող արդյունքների հարաբերակցությունը գոհացնո՞ղ է արդյոք:

ՏԱՐԱԾՎԱԾ ՍԽԱԼՆԵՐ

- Միջոցառումների մի մասը արտացոլված չեն ծրագրի բյուջեում կամ դրանց դժարել է զետեղել:
- Բյուջեում արտացոլված հաշվարկների մեջ առկա են անհամապատասխանություններ:

- Նախատեսվող ծախսերի և ակնկալվող արդյունքների հարաբերակցությունը գոհացնող չէ:
- Բյուջեն իրատեսական չէ՝ ակնկալվող արդյունքների համար նախատեսված ծախսերը շատ մեծ են կամ շատ փոքր են:
- Բյուջեում ներառված են ոչ անհրաժեշտ/ անթույլատրելի ծախսեր:
- Բյուջեում ներառված ծախսերի մեջ հաշվարկված չեն տարածաշջանային մակարդակում արվելիք ծախսերը:
- Բյուջեն թափանցիկ չէ (բավարար հիմնավորված չէ):

ՓՈՒԼ 3-ՐԴ: ԴԻՄՈՐԴԻ ԵՎ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

Պահանջված աջակցող փաստաթղթերի հիման վրա համապատասխանության հաստատումը Եվրոպական հանձնաժողովի կողմից կկատարվի միայն այն դիմում-հայտերի համար, որոնք ընտրվել են իրենց հավաքած միավորների հիման վրա և տեղավորվում են ֆինանսավորման համար առկա միջոցների շրջանակում:

- Համեմատվելու են դիմորդի հայտարարագիրը իր կողմից ներկայացրած աջակցող փաստաթղթերի հետ: Եթե պահանջվող աջակցող փասաթղթերից որևէ մեկը բացակայում է կամ դիմորդի հայտարարագրի և աջակցող փաստաթղթերի միջև առկա են անհամապատասխանություններ, ապա միայն այդ հիմքով դիմում-հայտը կարող է մերժվել:
- Դիմորդի, գործընկեր կազմակերպությունների և առաջարկվող ծրագրի համապատասխանությունը հաստատվելու է դիմորդների ուղեցույցում շարադրված չափորոշիչների հիման վրա: Անհրաժեշտության դեպքում, յուրաքանչյուր մերժված դիմում-հայտի փոխարեն պահուստային ցուցակից այն հաջորդ լավագույն դիմում-հայտը, որը կտեղավորվի ֆինանսավորման համար առկա միջոցների շրջանակում: Այդ դեպքում արդեն դիմողը և նրա գործընկեր կազմակերպությունները կանցնեն համապատասխանության հաստատման գործընթացով:

Եթե ցանկանում եք հավելյալ տեղեկատվություն ստանալ դիմորդների կողմց առավել հաճախ թույլ տրվող սխալների վերաբերյալ, կարող եք դիտել պրոֆեսոր Սթիվ Քուարիի 2011թ.-ի նոյեմբերի 8-ին ներկայացրած ԵՄ ծրագրերի առաջարկնելու կազմելու վերաբերյալդասախոսությունը՝http://www.youtube.com/watch?v=6n6V-Utoa1E:

ԵՄ թարգմանությունների և ծրագրերի մշակման նյութեր
http://ec.europa.eu/translation/index_en.htm